

Tai kelionė, kai laikas savo ženklais sujungia praeitį ir dabartį. Ši turistinė trasa pasakoja apie didingą, tačiau ir skausmingą mūsų miestelio istoriją. Ekskursija pradedama aikštėje prie Vilkaviškio dvaro.

Tema: „Žinomiausia Europos aikštė“. Mums asiskleidžia galimybė papasakoti, kaip didysis XIX a. pradžios Europos vienytojas Napoleonas Bonapartas (kardu ir ugnimi) 1812 m. birželio 19-24 d. čia įrengė „Nenugalimosios armijos“ štabą ir, paradui išrikiavęs pulkus, perskaitė kreipimąsi į karius, tuo paskelbdamas Vilkaviškyje karą Rusijai.

Vilkaviškio dvaras istoriniuose šaltiniuose minimas 1773 m. kaip Oginskių. Taikiasias Vilkaviškio dvaro laikotarpis yra 1926 – 1940 metai, kai čia įsikūrė Vilkaviškio vyskupija.

Tema: „Vilkaviškio Katedra“. Pirmąją medinę bažnyčią Vilkaviškyje 1620 m. pastatė Prienų seniūnas Steponas Pacas. Šio didiko herbo ženklas – auksaspalvė lelija tapo ir Vilkaviškio miesto herbu. Mūrinė bažnyčia pastatyta 1870 – 1881 m. 1884 m. vyskupas Juozapas Olekas bažnyčią konsekrovo. 1926 m., įsteigus Vilkaviškio vyskupiją, bažnyčia tapo Katedra. Per Antrąjį Pasaulinį karą Katedra buvo apgriauta. Atstatyti neleista ir pabaigta griauti. Parapijos klebono kunigo Vytauto Gustaičio rūpesčiu 1991 m. pradėta Katedros statyba. 1998 m. naująją Vilkaviškio Katedrą konsekrovo vyskupas Juozas Žemaitis, dalyvaujant garbingiems svečiams ir minioms tikinčiųjų. Vilkaviškio dekanui Vytautui Gustaičiui už jo darbus buvo suteiktas garbės prelado titulas. Atstatytos Katedros architektas – docentas J. Palaima. Katedros šventoriuje išraiškinga skulptūra „Budavonės kankiniai“ pasakoja apie tragišką trijų kunigų žūtį 1941 m. Budavonės miške.

Tema: „Dr. J. Basanavičiaus aikštė“. XIX a. - XX a. šią aikštę – miesto turgų – juosė gausiausio Vilkaviškio miesto gyventojų sluoksnio – žydų (prekybininkų, amatininkų, bankininkų, pačių veikliausių miestiečių) gyvenamieji namai, parduotuvės, šventyklos. Prieš aikštę stovėjo viena seniausių ir gražiausių Lietuvoje žydų sinagoga. Tarpukario laikotarpiu Vilkaviškyje buvo dar kelios mažesnės sinagogos. Žydų metraštis pasakoja, kad 1545 m. karalienės Bonos įsakymu, Vilkaviškio žydams buvo skirta miško sinagogos statybai. Po Antrojo Pasaulinio karo Vilkaviškis virto griuvusių miestu. 1944 m. Lietuvos oficiozas „Tiesa“ rašė: „Miestas. Bet kur jis? Išlikusius sveikus namus galima pirštais suskaičiuoti. O anksčiau čia gyveno 20.000 žmonių. Čia, po šiais griuvėsiais, guli gyvi palaidoti žmonės, kurie turėjo savo šeimas, savo rūpesčius ir džiaugsmus.“ 1923 m. Vilkaviškyje gyveno 7263 gyventojai, iš jų 3206 (44%) žydai. Iš šios gausios bendruomenės gyvi liko tik tie, kurie iki karo emigravo į užsienį, buvo išvežti į Sibirą arba juos išgelbėjo taurūs ir gailėstingi vilkaviškėčiai.

Informaciją ir nuotraukas pateikė Vilkaviškio krašto muziejaus direktorius Antanas Žilinskas. Vilkaviškio krašto muziejus, tel. (8 342) 46399.

Leidinių parengė ir sudarė VšĮ Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centras.
J. Basanavičiaus a. 7, LT-70101 Vilkaviškis, tel. (8 342) 20525.
www.vilkaviskisinfo.lt

DINGĘS VILKAVIŠKIS

Napoleono štabas

Maršrutas - „Dingęs Vilkaviškis, pastatai ir žmonės“

(pėsčiomis ar automobiliu)

Vilkaviškio poliklinika

Vilkaviškio savivaldybės pastatas

Pagrindinė Vilkaviškio gatvė

Žydų sinagoga

Vilkaviškio dvaras

Eucharistinio kongreso tiltas

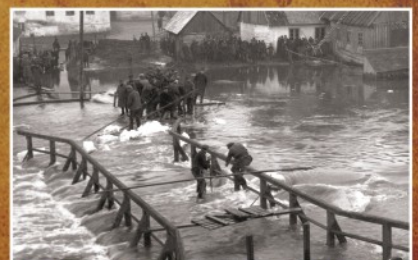
Tipiškas Žydų gyvenamasis namas

Parduotuvės

Napoleono staliukas

Tiltas per Širvintos upę